

Zorg voor de mens blijft drijfveer van jarige Caritas

Gods liefde tastbaar gemaakt

Theo Borgermans, (RKnieuws.net, 15 februari 2007)

In zijn eerste encycliciek *Deus caritas est* heeft Benedictus XVI het nog eens bevestigd. De solidariteit met zieken, armen en uitgesloten, het liefdedienstwerk of de caritas is een van de kernopdrachten van de Kerk. Even wezenlijk voor de Kerk als de liturgie en de verkondiging van het evangelie. In België werd die taak grotendeels toevertrouwd aan Caritas, dat dit jaar zijn 75ste verjaardag viert, aldus hoofdredacteur Toon Osaer in *Kerk + Leven* van deze week.

"Reeds in haar prille bestaan neemt de Kerk haar zending van diaconie ter harte. In die mate zelfs dat ze er lange tijd als het ware het monopolie op had. Zeker tot in de elfde en twaalfde eeuw, toen in de steden ook particuliere en stedelijke initiatieven het licht zagen. Toch zouden het vooral religieuzen zijn die in de volgende eeuwen de drijvende kracht bleken achter armen- en ziekenzorg.

Mgr. Vangheluwe onderhoudt vanuit de bisschoppenconferentie de relaties met Caritas. Hij vindt die aandacht vanzelfsprekend. „In het evangelie valt het telkens opnieuw op hoe Jezus bezorgd is om zieken, gevangenen, mensen aan de rand van de samenleving. De Kerk en iedere christen worden opgeroepen om in dat spoor voort te gaan.”

Ook binnen de Belgische context speelden katholieke initiatieven een voortrekkersrol in de gezondheids- en welzijnssector. Lieve Dhaene van het Kadoc in Leuven: „Geleidelijk groeide de behoefte aan coördinatie voor die zeer verscheiden en talrijke werken, net zozeer als aan een goede informatie-uitwisseling. Om daaraan tegemoet te komen werd in 1932 de Katholieke Dienst voor Hygiëne en Hulpbetoon opgericht. Drie jaar later zou de naam – naar internationale voorbeelden – wijzigen in Caritas Catholica Belgica.”

En ze verduidelijkt: „Het was een initiatief van de kerkelijke hiërarchie en kaderde in een groeiend centralisatieproces in de katholieke organisatiewereld van dat moment. Het vormde ook een antwoord op de almaar grotere overheidsbemoeienis in het gezondheidsbeleid. De Kerk wilde de eigen katholieke werken in die sector naar buiten krachtiger profileren en verdedigen. Niet enkel de kwantiteit, maar evenzeer de kwaliteit was een zorg.”

Denktank

De voorbije 75 jaar zijn de Caritasinitiatieven toonaangevend gebleven. Talrijke organisatorische en inhoudelijke bijsturingen stonden daarvoor borg. Zo werden er al in 1938 verbonden opgericht om de katholieke caritatieve werken te groeperen in specifieke categorieën zoals ziekenhuizen of psychiatrische instellingen. Daardoor zou Caritas veeleer als een koepel gaan optreden.

Tijdens de oorlog kwamen er diocesane secretariaten en in 1946 werd het Internationaal Hulpbetoon opgericht. Altijd attent voor nieuwe noden, zouden in de loop der jaren Broederlijk Delen (1961), Caritas Gemeenschapsdienst (1963) en Welzijnszorg (1969) het licht zien.

Intussen kwamen nieuwe herstructureringen, werden de verschillende verbonden krachtig uitgebouwd en volgde in de late jaren 1970 en begin jaren 1980 de regionalisering. Enkel Caritas International bleef unitair. „Die hele hervorming resulteerde in de nieuwe statuten van 1999, de hergroepering van de verbonden en de uitstap van Broederlijk Delen en Welzijnszorg”, aldus Dominic Verhoeven, geestelijk adviseur van Caritas Vlaanderen.

„Zoals in onze beginjaren is Caritas daardoor weer meer een studiecél en denktank geworden ter ondersteuning en inspiratie van de verbonden (Vlaams Welzijnsverbond en Verbond van Verzorgingsinstellingen) die op eigen benen zijn komen te staan.”

„Wij vertrekken daarvoor vanuit drie oriëntaties. Onze christelijke inspiratie en identiteit versterken met bijzondere aandacht voor de zwakken en uitgesloten. Ten tweede willen we ontmoetingsplatform zijn voor de verbonden en initiatieven, en de politieke contacten verzorgen die de verbonden overstijgen. Ten slotte is er ook de belangrijke internationale component met noodhulp en structurele werking via onze Caritaspartners over de hele wereld. En niet te vergeten, de samenwerking op Europees vlak. Dit laatste wordt steeds belangrijker door overdrachten van bevoegdheden naar de Europese Unie.”

Is er in een welvaartsstaat, waarin de overheid borg staat voor een doeltreffende gezondheidszorg, nog wel nood aan een eigen katholiek initiatief? Mgr. Roger Vangheluwe, bisschop van Brugge, ziet nog een drievoudige missie. „Geloof is meer dan vroomheid, het vraagt ook daden. En naar Jezus' voorbeeld moet de mens in nood ons ter harte gaan. We zijn blij dat de samenleving dat inziet en onze inspanningen nu ook opneemt en voortzet. Maar

wij proberen aan ziekenzorg te doen in een christelijke sfeer. Dat uit zich in het algemene aanvoelen, in de aankleding, in de zorg voor de kerkelijke tijden, maar vooral in de pastorale dienst en omkadering. Onze instellingen doen daarvoor een bijzondere inspanning, ook financieel.”

Niet te klein

„Als Kerk willen we mee verantwoordelijkheid dragen voor allerlei domeinen in de samenleving. We willen meedenken over de grote maatschappelijke problemen in de gezondheids- en welzijnssector, over de sociale zekerheid. Om dat met gezag te kunnen doen, moeten we mee verantwoordelijkheid opnemen. Vanuit eigen ervaring en praktijk meespreken is veel beter en gefundeerder dan vanuit een louter theoretisch kader.”

„Om mee te denken over toekomstige evoluties en hen te sturen in een richting die wij algemeen menselijk en menswaardig achten, moeten we praten met de beleidsmakers. In die zin is Caritas soms ook belangrijk als drukingsgroep.”

En mgr. Vangheluwe besluit: „De bisschoppen zijn de medewerkers van Caritas erg dankbaar voor de manier waarop ze proberen instellingen te leiden in een sfeer en vanuit een inspiratie, die we vanuit de Kerk willen promoten. We beseffen dat dit niet altijd en overal lukt. Toch verwachten we van de leiders dat ze blijven kiezen voor organisatie vanuit christelijke visie. Dat ze niet teveel compromissen sluiten om een grote organisatie te blijven. Een moeilijke oefening, want als je organisatie te klein wordt, dan heb je niet veel meer te zeggen.”

Meer info over Caritas en het jubileum via de website www.caritas.be